Salut Mental Catalunya i la Universitat de Barcelona alerten del desafiament en envelliment i salut mental

La Federació SMC i la UB presenten l'informe de la recerca "Salut mental amb perspectiva d'edat: estudi sobre envelliment i benestar emocional"

- **L'estudi, basat en una metodologia participativa, explora les necessitats i fortaleses psicosocials de persones de més de 55 anys amb trastorns mentals i també de familiars majors de 55 anys.**

- **Els resultats reforcen que és urgent i prioritari atendre les necessitats de suport per a persones amb experiència pròpia en salut mental i/o familiars amb perspectiva d'edat, per promoure un envelliment saludable amb els suports necessaris.**

Barcelona, 24 de març de 2024.- La Federació Salut Mental Catalunya, en col·laboració amb la Universitat de Barcelona, ha publicat l'estudi sobre envelliment i benestar emocional **"Salut mental amb perspectiva d'edat" ,** un projecte de recerca innovador destinat a **millorar l'acompanyament a persones amb trastorn mental i familiars majors de 55 anys.** L'estudi ha estat elaborat per Bàrbara Mitats, coordinadora de serveis i programes federatius, innovació i recerca a SMC, i per la Dra. Montserrat Celdrán, professora de la Facultat de Psicologia de la UB. En el procés participatiu de la recerca hem comptat amb la col·laboració de l'arquitecta social, activista i experta en participació ciutadana Itziar González Virós.

La recerca participativa explora factors psicosocials vinculats a la salut mental i l'envelliment, i contribueix a perfilar els reptes en aquest àmbit. L'objectiu de la recerca ha estat **explorar elements clau per millorar el suport** a aquest col·lectiu, per contribuir a definir accions de **prevenció, detecció i intervenció.** La **recerca participativa** ha estat possible gràcies a la **implicació de 44 persones** en el procés participatiu: 23 persones voluntàries (primeres persones i familiars), membres del Comitè Assessor i participants en grups de reflexió; i 5 professionals d'atenció directa del servei de Clubs socials, així com de les 16 representants institucionals com a membres del Consell Assessor.

Els resultats confirmen que, malgrat tenir una edat similar, **familiars i persones amb experiència pròpia no experimenten els mateixos reptes i oportunitats** en quant al propi procés d'envelliment.

La incorporació de la perspectiva d'edat en salut mental és urgent i prioritària

Els resultats de la recerca posen de manifest diverses conclusions clau:

- És **urgent i prioritar**i atendre les necessitats de suport per a persones amb experiència pròpia en salut mental i/o familiars amb perspectiva d'edat, per prevenir i **promoure un envelliment saludable i digne.** Cal continuar explorant la situació en població sobre-envellida, en persones migrades o les casuístiques en persones amb diversitat d'identitat i/o orientació sexual, considerant l'històric social i l'augment actual dels discursos d'odi.

- **La xarxa associativa ofereix les condicions per promoure factors de protecció** pel benestar emocional en la vellesa com, per exemple: facilitar l'accessibilitat a recursos, impulsar i enfortir les xarxes de suport social, capacitar en salut mental, contribuir a l'empoderament, lluitar contra l'estigma i l'aïllament social, sensibilitzar i conscienciar, facilitar la participació...
- Cal abordar la **complexitat de les cures en base a una concepció bidireccional**. Els rols poden conviure, canviar, transformar-se o fins i tor invertir-se, segons el moment vital o els cicles personals i familiars.
- **Diferències per gènere i entorn**: Les dones presenten més situacions de vulnerabilitat pel context patriarcal en el que vivim i les cures continuen estan molt feminitzades. A més, l'entorn (urbà vs. rural) influeix significativament en l'accés als recursos i suports en l'atenció a la salut mental.
- **Les intervencions han de ser interseccionals i interculturals**: L'atenció i els suports en salut mental i envelliment han de tenir en compte la intersecció de factors com el gènere, l'edat, l'entorn, la situació socioeconòmica, la identitat de gènere, l'orientació sexual o l'origen, per tal de garantir un envelliment saludable i de qualitat per a tothom.

Davant el repte de l'envelliment de la població i pel benestar emocional de la ciutadania és fonamental posar a l'abast les **mesures necessàries i recursos adients per planificar el procés d'envelliment, tenint en compte la diversitat i les desigualtats, amb un enfocament comunitari.**

La metodologia participativa contribueix a la transformació social

L'informe inclou els resultats de la recerca en tres parts principals: un **estudi bibliogràfic** sobre les necessitats de les persones grans amb trastorns mentals i familiars, dades d'una **enquesta quantitativa** amb 399 participants, i dades qualitatives basades en el recull de **dos grups de reflexió** i les aportacions de les persones que han participat en el Comitè i el Consell assessor.

La recerca, a més, ha comptat amb el suport d'un **Comitè Assessor** format per persones amb experiència pròpia, familiars i professionals, i un **Consell Assessor** amb representants d'organitzacions i administracions públiques.

La recerca participativa és essencial per promoure l'empoderament de la ciutadania, impulsar millores en l'atenció a la salut mental i contribuir a la transformació social per un model de suports més digne i just.

Per a més informació sobre l'estudi **"Salut mental amb perspectiva d'edat"** i els resultats, **pot consultar el document complet aquí.**

Salut Mental Catalunya és un moviment social de representació atenció i suport a les persones amb problemes de salut mental i a les seves famílies i entorn que té gairebé 30 anys d'història. La Federació SMC compta amb més de 85 entitats associades a tot Catalunya, formades per persones amb experiència pròpia en salut mental, les seves famílies i entorn, i professionals. Compta també amb la Fundació SMC que ofereix serveis. - **www.salutmental.org**

Per més informació:
Mar Novel | **premsa@salutmental.org** | 605 912 718
Aleix Solernou | **asolernou@fbg.ub.edu** | 671 07 77 50